

УЏБЕНИЦИ 5–8.
РАЗРЕДА

Учење на даљину или
из школских клупа?

СВЕЈЕДНО –
уз квалитетне уџбенике
Новог Логоса и
свеобухватну подршку
наставнику

Српски језик и књижевност

2022/23.

У НАРЕДНИХ **45 МИНУТА** ОБУХВАТИЋЕМО СЛЕДЕЋЕ ТЕМЕ:

- Практично **искуство из учионице**
- Како уџбеници ИК Нови Логос за српски језик и књижевност **наставу чине једноставнијом**
- Како **лакше одржати час** уз дигиталне уџбенике
- Како свеобухватни додатни материјали за наставнике **смањују ваше радно оптерећење**

УМЕТНОСТ РЕЧИ/ДАР РЕЧИ

5. РАЗРЕД

Ауторски тим:
Наташа Станковић Шошо,
Јелена Срдић

6. РАЗРЕД

Ауторски тим:
Наташа Станковић Шошо,
Бошко Сувајџић,
Слађана Савовић,
Јелена Срдић,
Драгана Ћећез Иљукић

7. РАЗРЕД

Ауторски тим:
Наташа Станковић Шошо,
Бошко Сувајџић,
Слађана Савовић,
Јелена Срдић,
Драгана Ћећез Иљукић

8. РАЗРЕД

НОВО!

Ауторски тим:
Наташа Станковић Шошо,
Слађана Савовић,
Јелена Срдић,
Драгана Ћећез Иљукић,
Светлана Вулић

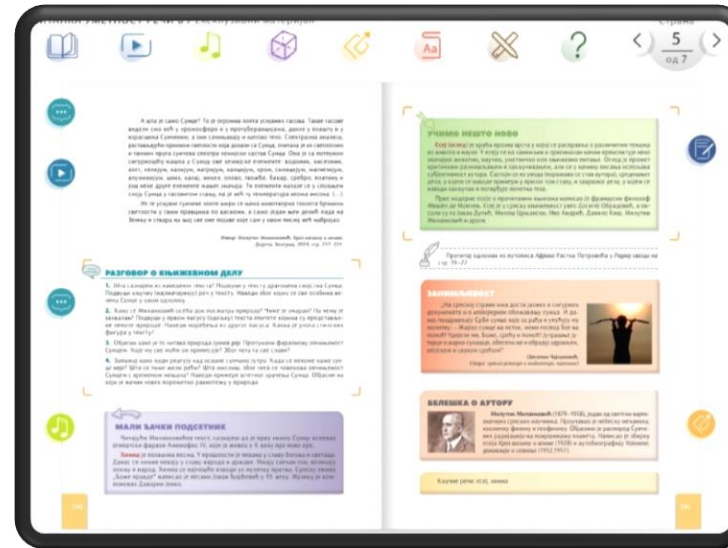

У КОМПЛЕТУ ЗА УЧЕНИКЕ

Уџбенички комплет

Дигитални уџбеник И БЕЗ ИНТЕРНЕТА!

195 мултимедијалних
садржаја

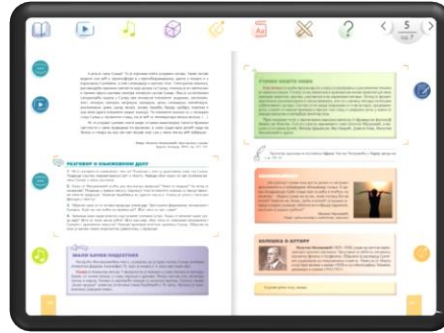
650 интерактивних
задатака

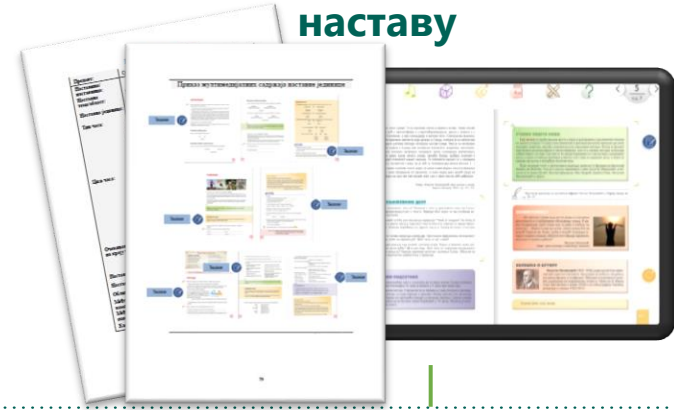
Бесплатни примерак
уџбеничког комплекта

Дигитални
уџбеник

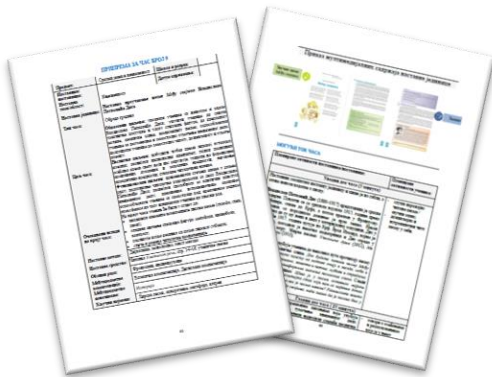

Прилагођени месечни планови и
готови материјали за онлајн
наставу

У КОМПЛЕТУ ЗА НАСТАВНИКЕ

Приручник са
дневним припремама

Одштампани
тестови

Образовна академија

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

5 ПРЕДНОСТИ ЧИТАНКЕ **УМЕТНОСТ РЕЧИ**

- Јасан дизајн и **лака навигација**;
- Сви текстови започињу пажљиво одабраним мотом, у коме је наговештен **основни мотив текста**;
- Подстицање **стваралачке, активне и продуктивне наставе**;
- Привлачан и јасан **илустративни материјал**;
- Утврђивање градива кроз **различите типове систематизација**.

1 Јасан дизајн и лака навигација

Размисли!

У древној Александријској библиотеци било је сакупљено скоро сво знање тадашњег античког света. Замисли само величину самог објекта, бројне просторије и полице на којима су чуване књиге и свици са текстовима. С друге стране, све информације битне за наш живот налазе се у микрометарском једру оплођене јајне ћелије од које смо сви постали. Какве су то „микрокњиге“ у нашим ћелијама у којима су записана „сва знања нашег личног света“ (или у којима је записана наша судбина)?

„Смисео живота је само у љубави: колико смо способни да волимо и себе дајемо, толико ће наш живот имати смисла.“
Херман Хесе

Десанка Максимовић

Пролетње песме

I

Пролетје, данас зваћу те чистотом:
Јер сунце врело пољубило није
ока ти два;
а срдљиво ти лице још се крије,
и неком свежом, невином лепотом
данас ти сја.

Пролетје, данас радост ћу те звати:
Јер за осмехе цело твоје ведро
једино зна.
На твоје чисто, насмејано недро
данас прљавом ногом не бих стати
желела ја.

Већ кад бих како данас лептир била,
па да високо у зрак се узнесем,
нависим све:
да теби нигде мрљу не нанесем,
да само сенком својих танких крила
додирнем те.

II

Осећам вечерас, док посматрам ласте
и пупољке ране,
како срце моје полагано расте
кб видик у лепе, насмејане дане;
како с младим бињем постаје све веће
и лако кб крило,
и како му цело једно небо среће
и плакао бола не бин доста било;

како чежне за свим што би живот могао
лепог да му даде,
и да му ништа не би било много:
тако су велике чежње му и наде.

Осећам, да досад све је било шале
мога срца врела;
да још ником нисам љубав своју дала
колику бих могла и колику хтела;

Да има у мени цела нежна пљима
речи неречени,
да бих срце могла поклањати свима
и да онег много остане га мени.

Извор: Десанка Максимовић, Песме, Матица српска, Српска књижевна задруга, Нови Сад, Београд, 1969, стр. 47 и 48.

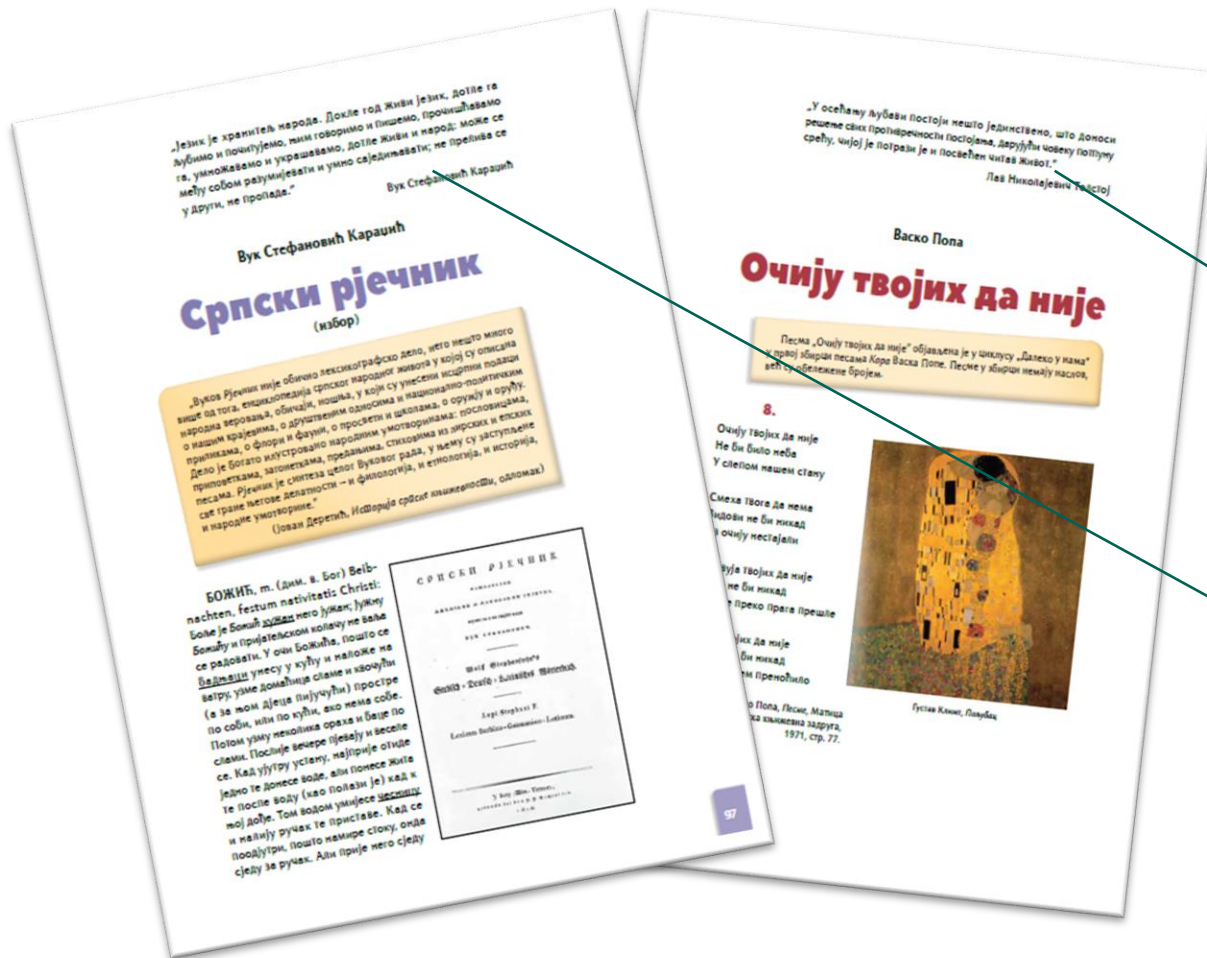
Посебну вредност уџбеника чини комбинација писаног и визуелног садржаја.

Осећам, да досад све је било шала
мога срца врела;
да још ником нисам љубав своју дала
колику бих могла и колику хтела;

На овај начин се постиже **лакша проходност** кроз садржај.

2 Јасно одабрани мото

У сваком поглављу су значајни песници и писци. Њихове мисли су **МОТО КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА** уз који се налазе.

„У осећању љубави постоји нешто јединствено, што доноси решење свих противречности постојања, дарујући човеку потпуну срећу, чијој је потрази је и посвећен читав живот.“

Лав Николајевич Толстој

„Језик је хранитељ народа. Докле год живи језик, дотле га љубимо и почитујемо, њим говоримо и пишемо, прочишћавамо га, умножавамо и украшавамо, дотле живи и народ: може се међу собом разумијевати и умно саједињавати; не прелива се у други, не пропада.“

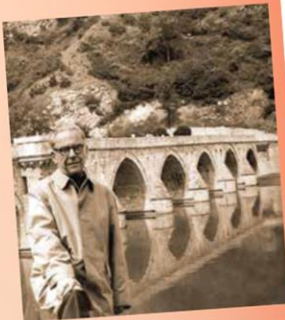
Вук Стефановић Караџић

3 Подстицање стваралачке, активне и продуктивне наставе

ЗАНИМЉИВОСТ

Кад престанемо да се играмо, кад под утицајем година замре у нама потреба за игром и вера у истинитост и 'стварност' игре (*Шар бас за иџру не мари*, каже пословица), тада сваки од нас залази у густу, тешко проходну шуму из које треба наћи и изборити себи излаз на чистину, светлост и слободан пут. Цео живот нам прође понекад у томе. На том беспућу, које је у ствари наш „озбиљни“ и свесни живот, нама је утолико лакше и лепше уколико је у нама остало смисла за игру и способности да јој се, с времена на време, предамо потпуно, и да из ње изађемо освежени и окрепљени за даље тражење.”

Иво Андрић крај моста на Дрини

(Иво Андрић, *Знакови њоред љуша*)

МАЛИ ЋАЧКИ ПОДСЕТНИК

Наратор или **приповедач** је онај који кажује причу. Он је „посредник“ између писца и догађаја о којима се говори. Он приповеда о некој радњи, објашњава и тумачи догађаје у епском делу. Посебно наглашеним детаљима истиче особеност ликова, омогућава увид у унутрашњи свет јунака и наглашава динамичност радње.

УЧИМО НЕШТО НОВО

Фабула је хронолошки организована прича. Чини је низ догађаја или скуп мотива који су узрочно-последично повезани. Фабула је окосница епске радње и основа епских и драмских врста.

Сније је начин организовања догађаја у књижевном делу. Представља уметничку интерпретацију фабуле.

ЗАНИМЉИВОСТ

Кад престанемо да се играмо, кад под утицајем година замре у нама потреба за игром и вера у истинитост и 'стварност' игре (*Шар бас за иџру не мари*, каже пословица), тада сваки од нас залази у густу, тешко проходну шуму из које треба наћи и изборити себи излаз на чистину, светлост и слободан пут. Цео живот нам прође понекад у томе. На том беспућу, које је у ствари наш „озбиљни“ и свесни живот, нама је утолико лакше и лепше уколико је у нама остало смисла за игру и способности да јој се, с времена на време, предамо потпуно, и да из ње изађемо освежени и окрепљени за даље тражење.”

Иво Андрић крај моста на Дрини

(Иво Андрић, *Знакови њоред љуша*)

Покушај да будеш наратор и користиш обе форме излагања. Маштовито, критично, а по могућству и самокритично пиши о себи. Изабери од понуђених тема једну која ти се учини најприхватљивијом:

1. Покушавам да заборавим...
2. Ја мислим другачије...
3. Шта сањам и шта ми се дешава...

Кључне речи: приповетка, фабула, сније, књижевни лик, наратор (приповедач), наредница (приповедање), дијалог, дескрипција

Веома добро осмишљене рубрике пружају идеје за креирање часова на којима ће бити приказано **развијање критичког мишљења код ученика.**

Покушај да будеш наратор и користиш обе форме излагања. Маштовито, критично, а по могућству и самокритично пиши о себи. Изабери од понуђених тема једну која ти се учини најприхватљивијом:

1. Покушавам да заборавим...
2. Ја мислим другачије...
3. Шта сањам и шта ми се дешава...

4 Утврђивање градива кроз различите типове систематизација

ПОКАЖИ ШТА ЗНАШ

1. Прочитај наведене стихове из народне песме и допуни реченице.

„Турци, браћо, лале и везири,
ја умријех, вама добих царство;
него ово мене послушајте,
да вам царство дуговјечно буде;
ви немојте раји горки бити,
веће раји врло добри буд’те;
нек је харач петнаест динари;
нек је харач и тридест динари,
не износе’те глоба ни пореза,
не износе’те на рају бијела;
не дирајте у њихове цркве,
ни у закон, ни у поштење;
не ћерајте освете на раји...”

- a) Стихови су из народне песме _____
 б) Наведене речи казује _____
 в) Песму је испевао _____
 г) Облик казивања (форма приповедања) у наведеном примеру је _____
 д) Стих којим је песма испевана назива се _____

2. Напиши ко је изговорно наведене речи.

- a) „Мемед-ага, ето ти порезе,
сиротиња те је поздравила:
више теби давати не може.” _____
 б) „А ја више бројити не смијем,
већ порезу украј себе бацим,
једна чекам, да се скине бјезда,
јер не могу да гледам у њега, —
он је паша, а ја сам субаза.” _____

3. Допуни реченице:

- a) Приповедна дела у којима аутор бележи своје успомене на неке значајне друштвене, културне и историјске догађаје у којима је сам учествовао или је био њихов очевидац, као и о људима које је познавао називају се _____
 б) Књижевнонаучна врста у којој је описан целокупан живот неке истакнуте особе или само један период из њеног живота у одређеном историјском раздобљу назива се _____

КРЕАТИВНА СЛАГАЛИЦА II

Понављана је мајка знања — говорили су стари Латини. Попуни креативну слагалицу и обнови своје знање о драми.

1. Препознај књижевни род на основу наведених одлика и напиши његов назив:

Књижевно дело намењено сценском извођењу у позоришту. Сукоб љубави покреће радњу и развија напетост. Лица своје мисли, ставове и осећања исказују у дијалогу и монологу.

2. У следећем одломку подузаних упутстава која писца упућује глумцима и редитељу и напиши како се она називају:

ЈЕРОТИЈЕ (шеста узбуђено с рукама позад и држећи једно писамце). АНЂА (дошла из аске собе): Шта си ми звао?
 ЈЕРОТИЈЕ (подмиће јој писмо под нос): Помириси!
 АНЂА: Ала лепо мирисише!
 (Бранислав Нушић, Сумњиво лице)

3. Одреди драмску врсту на основу следећег одломка:

ЖИКА (ишпа): „Па он и мајка назвали да пођем овде за једног средског писара, једног преспобљег клипана који личи на петла, а и иначе је исток и полов првокласни, те цео срез листи од њега”...
 ВИТА (владе и скоча): Молим, ја не дозвољавам да се чита то писмо.
 КАПЕТАН: Ехе!
 ВИТА: Ја нећу то да трпим, ја не дозвољавам!
 (Бранислав Нушић, Сумњиво лице)

4. Шта је Јеротије Пантић у комедији Сумњиво лице Бранислава Нушића?

- a) Лирски субјект.
 б) Драмско лице.
 в) Књижевни лик.
 г) Приповедач (наратор).
 Заокружи слово испред тачног одговора.

5. Напиши којој подврсти комедије припадају следећа дела:

- a) Илбирчица
 Косте Трифковића _____
 б) Сумњиво лице
 Бранислава Нушића _____
 в) Глекоморен Шекла
 Јована Стерије Поповића _____
 г) Молијеров Грађанин Штећин _____

6. Препознај облик казивања (форму приповедања) у наведеном одломку и напиши како се зове:

УЧИТЕЉ ИГРАЊА: Како? Комедије?
 ЖУРДЕН: Да, како оно зовете: онај ваш певачки и играчки пролог, дијалог, шта ли?
 УЧИТЕЉ ИГРАЊА: Е, е, е!
 УЧИТЕЉ МУЗИКЕ: Извадите, ми смо готови!
 (Жан Батист Поклен Молијер, Грађанин Штећин)

Креативне слагалице, Покажи шта знаш – провера стеченог знања кроз другачије типове задатака.

4. Шта је Јеротије Пантић у комедији Сумњиво лице Бранислава Нушића?

- a) Лирски субјект.
 б) Драмско лице.
 в) Књижевни лик.
 г) Приповедач (наратор).

Заокружи слово испред тачног одговора.

5 ПРЕДНОСТИ ГРАМАТИКЕ *ДАР РЕЧИ*

- **Прегледност** и конципираност уџбеника;
- Интересантне **нове рубрике и мапе ума**;
- **Разноврсни стваралачки задаци** за вежбање;
- **Занимљиве** илустрације и фотографије;
- Провера знања из претходних разреда кроз рубрику ***Подсети се.***

1

Прегледност и конципираност уџбеника

НАСТАНАК КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА СВИХ СЛОВЕНА

Забавишите, у 9. веку браћа Ћирило и Методије начинили писмо и преведоше књиге!

Стварање старословенског језика

Словени се у 9. веку одричу паганства и почињу да пријемају хришћанство. Међутим, немају учитеље који би им на њима разумљивом језику проповедали веру. Желећи да се одупре притиску немачког свештенства, великоморавски кнез Растислав (Моравска – данашња Чешка) тражи од византијског цара Михајла III да му пошаље учитеље који би ширили хришћанство на словенском језику и описивали Словене. Византијски цар 863. године шаље у Моравску два брата Солунчана, **Константина Филозофа** и **Методија**, који су добро знали словенски језик.

Степан Ћирило и Методије у Београду

ДА ЛИ ЗНАШ?

Реч **корен** има више значења. Шта све може да означава реч **корен**? Наведи неколико реченица у којима ћеш употребити реч **корен** у различитим значењима.

Прочитај нека од значења ове речи у Речнику Матице српске:

- доземни биљни орган којим се биљка учвршћује за земљу и црпе из ње воду и храну;
- оно што је главно, најважније, темељ, основа;
- зачешан, бочешан, узрок.

Могу ли се повезати нека од наведених значења са значењем **корена** речи у творби?

Више о значењима речи прочитај у поглављу Језичко мултипура.

3. Подсети се како се одређује граматичка основа именских речи. Напиши како гласи граматичка основа следећих речи:

- а) бродић _____; б) јагњад _____;
в) кућетина _____; г) зубарка _____.

Творбена основа је део речи на коју се додаје суфикс приликом извођења нове речи. Она понекад може бити једнака корену речи или граматичкој основи.

Јасна и кохерентна структура.

3. Подсети се како се одређује граматичка основа именских речи. Напиши како гласи граматичка основа следећих речи:

- а) бродић _____; б) јагњад _____;
в) кућетина _____; г) зубарка _____.

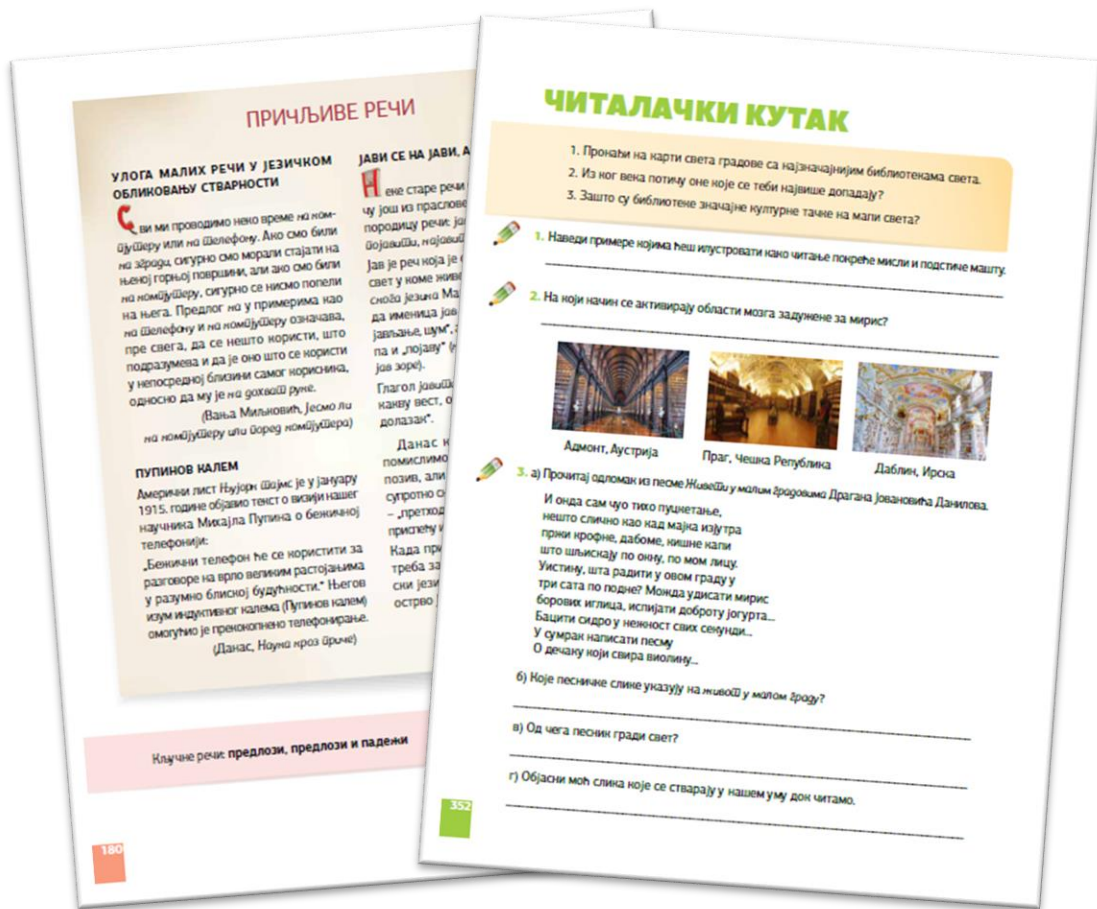

Творбена основа је део речи на коју се додаје суфикс приликом извођења нове речи. Она понекад може бити једнака корену речи или граматичкој основи.

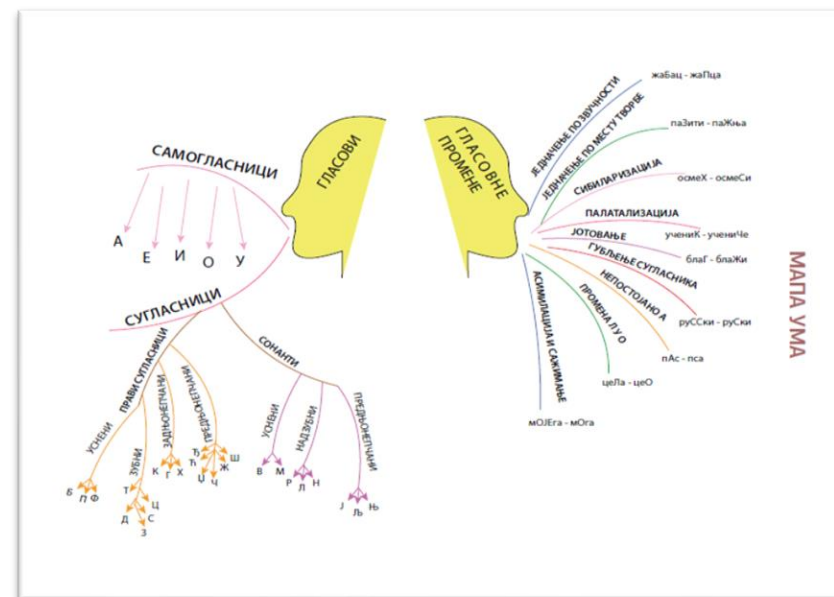
Захваљујући бојама и ознакама за сваки сегмент, ученицима и наставницима је омогућена лакша навигација, **која им помаже и олакшава рад.**

2 Интересантне нове рубрике и мапе ума

Причљиве речи и **Читалачки кутак** су нове рубрике које мотивишу ученике на самостални рад.

Мапе ума су нови визуелни начин систематизације градива.

3 Разноврсни стваралачки задаци за вежбање

ЗАПЕТА

1. Одреди врсту подвучених синтаксичких јединица:

а) Шпанија и Британија нису у добрим односима деценијама због Гибралтара, једног омаљеног стеновитог полуострва на Југу Шпаније. Ово полуострво, најје у великој мери контролише Гибралтарски мореуз, Велика Британија у свом поседу држи још од почетка 18. века. Иако се становници овог полуострва томе противе, Шпанци траже враћање овог полуострва под своју надлежност.

(Зоран Николић, *Нејобина биографија*, одломак, прилагођено)

б) Пешина Рисовача, једно од најпознатијих налазишта палеолита у Европи, налази се у истоменом брду на улазу у Аранђеловац из правца Тополе.

в) Ако бисмо желели да одемо негде, онда би то сигурно био Дрвентрад.

г) Гледајући непријатне њиве, уживала је у својој равници.

2. Одреди врсту напоредних односа у следећим реченицама:

а) Напољу се нико није чуо, а ми смо седели у тишини.

б) Марија није била декурна, већ се само затекла ту.

3. Одреди службу подвучених делова реченица:

а) Вук Стефановић Караџић, реформатор српског језика, био је један од првих људи у Великој школи у Београду.

б) Данило Киш, српски песник и писац, рођен је у Суботици.

4. Напиши фонетив следећих речи: Ана _____; Рада _____;
 брат _____; војник _____; друг _____.

Лични подаци и подаци за контакт обавезни су део сваке радне биографије. Морају бити тачни и прецизно наведени да би вас послодавац лако могао пронаћи и ступити у контакт са вама. Можеш ставити своју фотографију.

РАДНА БИОГРАФИЈА

Име и презиме: Јован Јовановић
 Адреса: Улица хероја бр. 22/6, 11000 Београд
 Датум рођења: 9. 9. 2000. године
 Контакт телефоне: 000/11223333
 Имејл адреса: jovajova@uni.rs

Фото студент

Подаци о образовању (које школи си завршио/ла, чиме се тренутно бавиш, додатне информације које сматраш нормалним) могу се навести на почетку радне биографије. Иако је ти писачу, биографију треба писати у трећем лицу.

Образовање:

- завршио Основну школу „Димитрије Туцовић“, Београд (2014. године)
- завршио Филозофску гимназију у Београду, смер Енглески језик (2018. године)
- тренутно је студент друге године Факултета спорта и физичке културе у Београду (2020. године)

Додатне активности и вештине:

- носилац Вунове дипломе;
- носилац прве републичне награде из Енглеског језика (2018. године);
- положио возачки испит, Б категорија;
- говори енглески језик, служи се немачким језиком;
- одлично познавање основних компјутерских језика (Internet, Word, Excel, Power Point);
- комуникативан, сарадљив, тимски играч.

Радно искуство:

- волонтер-преводац на Европском грађевину у одбојци (Београд, 2019. година);
- један од покретача акције „Венбајмо заједно“ (Београд – Будимпешта – Сарајево, 2019. година);
- тренер Одбојкашког клуба „Вонцовац“ (млађе категорије), 2020. година.

Текст у Радној биографији мора бити праволинијски и граматички правилно написан! Језичка култура је саставни део културе сваког од нас. Буди писмени! На! Остави утисак писмено особом!

Јасни и прецизни задаци писани су једноставним језиком, а примери су блиски ученичком искуству.

УКРШТЕНИЦА

Покрени гор речи кроз савладало градиво и попуни ову укрштеницу.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10		11			12		13	14
15					16			
17								
18			19			20		
21	22	23		24	25		26	27
28			29		30		31	32
34				35			36	
37	38			39				
43	44	45		46		48	47	48
49					50	51		52
53				54			55	
56	57	58	59	60			61	62
63							64	

На овај начин се подстиче креативност и машта кроз другачији тип задатака.

4 Научили смо и Провера знања

Рубрике **Научили смо** и **Провера знања** успостављају добру везу са пређеним градивом.

НАУЧИЛИ СМО
ГРАЂЕЊЕ РЕЧИ (ОПШТИ ПОЈМОВИ)

КОРЕН РЕЧИ
(Корен речи је најмањи заједнички део једне породице речи који их повезује по значењу)

ПРЕФИКС ← **ТВОРБЕНА ОСНОВА** → **СУФИКС**
(Творбена основа је део речи на коју се додаје суфикс приликом извођења нове речи)

наставка испред речи наставак на крају речи

ПОДЕЛА РЕЧИ ПРЕМА НАСТАНКУ

ПРОСТЕ РЕЧИ ТВОРЕНИЦЕ СЛОЖЕНИЦЕ
ИЗВЕДЕНИЦЕ ПРЕФИКСАЛНЕ ТВОРЕНИЦЕ

НАЧИНИ ГРАЂЕЊА (ТВОРБЕ) РЕЧИ

- ИЗВОЂЕЊЕ**
• радник, радница, радити, радно **ИЗВЕДЕНИЦЕ**
- СЛАГАЊЕ**
• рођендан, светлоплав, стармали **СЛОЖЕНИЦЕ**
- ПРЕФИКСАЦИЈА**
• нерадник, урадити, зарадити **ПРЕФИКСАЛНЕ ТВОРЕНИЦЕ**

ПРОВЕРА ЗНАЊА

- а) Препиши именице из следећег текста.
б) Одреди којој врсти према значењу припадају именице које си преписао/-ла.
Шума је пуна топлоте и звука. По њој пада зеленкаста сунчева светлост.
- Подвуци именице граматичког женског рода:
смиреност, шеталишта, бурад, Лаза, чуда, вечери, ситница, одела.
- а) Прочитај текст, па заокружи све придеве у њему.
„Ишао је обалом реке, на Баници. У ваздуху се осећао мирис озона помешан с мирисом већ презреле зове. Свежи су се ирчињади црвенели као красте. Онда одједном границу сунце. У трави плануше љутићи. Замириса камилица. Поље поставе тешко од обиља мириса. Гледао је како његов пас гризе јагорчевину... Онда и он леже у траву потрбушке... Гризао је зубима стручак још владне киселице.“
(Данило Ниш, Рачи Јаги)
- Нојој врсти припадају придеви које си обележио/-ла?
в) Именуј заменице употребљене у тексту.
г) Како се зове глаголни облик у којем се налазе подвучени глаголи?
д) Одреди глаголни вид и глаголни род следећих глагола:
осећати, плаћути, замирисати, гристи.
- Анализирај одабране речи у табели нада прочиташ текст.
„Расправа шта је вазноје, боја или цртеж, с временом је прерасла у прави рат међу сликарима. Две супротстављене стране речима и делима нестало су браниле своје ставове, све док једна није извојевала победу.“
(Весна Ничковић, *Света мушкој фијокера*, *Полубанан забавник*, година LXXXI, број 3558)

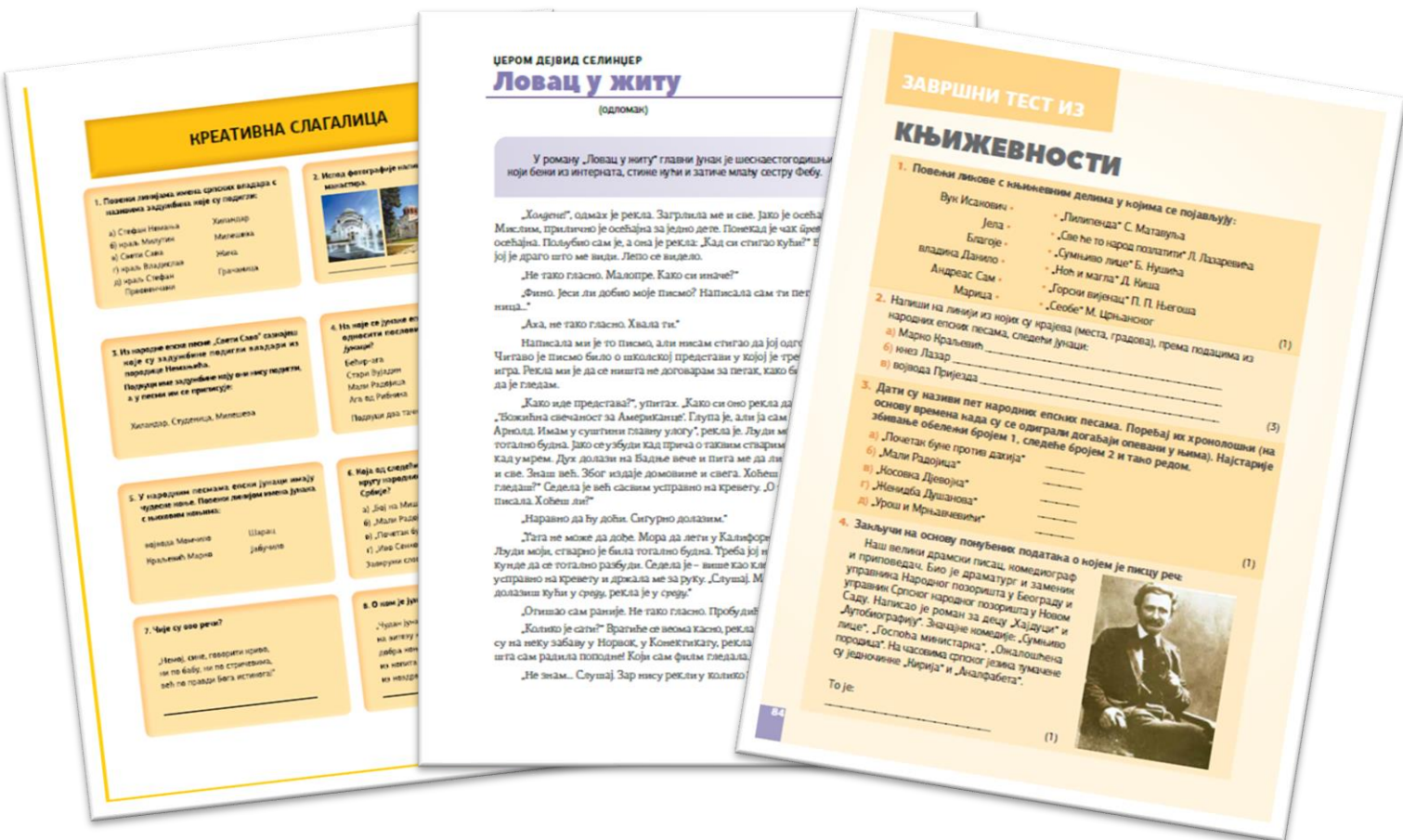
1. а) Препиши именице из следећег текста.
б) Одреди којој врсти према значењу припадају именице које си преписао/-ла.
Шума је пуна топлоте и звука. По њој пада зеленкаста сунчева светлост.

(4x1)

Ученицима је омогућено да **самостално провере** степен свог знања.

Радна свеска уз Читанку и Граматику

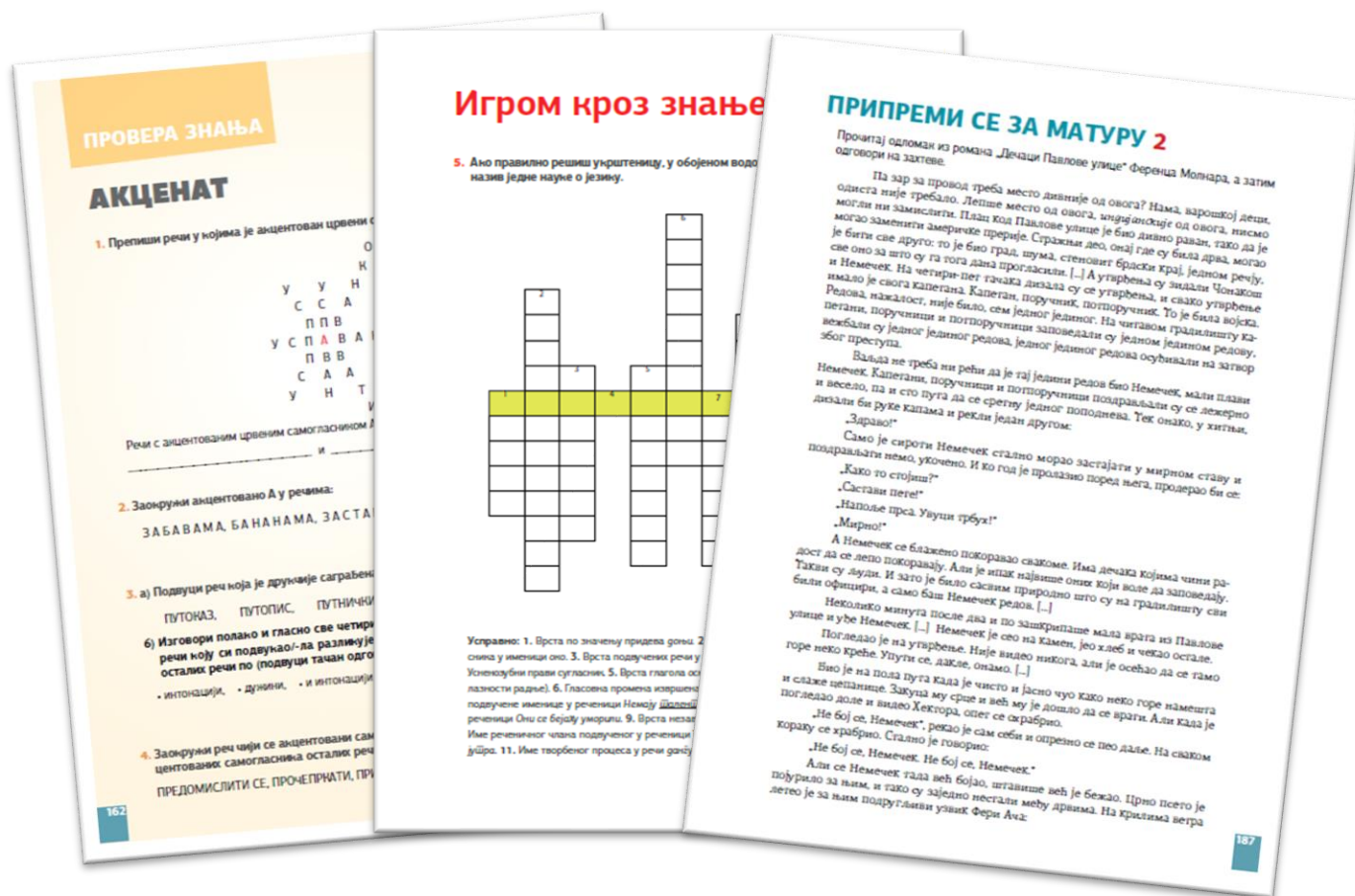

Поред изборних текстова из домаће лектире, Радна свеска уз *Читанку* садржи забавне и едукативне начине обнављања наученог градива, који доприносе динамичности часа:

- Креативне слагалице,
- Провере знања,
- Завршни тест из књижевности.

Радна свеска уз Читанку и Граматику

Радна свеска уз *Граматику* садржи велики број задатака **сва три нивоа предметне компетенције**.

Рубрике за обнављање и утврђивање градива (*Провера знања, Игром кроз знање...*), ове године су допуњене новим и оригиналним начином припреме ученика за матурски испит из српског језика – ***Припреми се за матуру 1*** и ***Припреми се за матуру 2***.

ЧАРОЛИЈА СТВАРАЊА/ЈЕЗИЧКО БЛАГО

5. РАЗРЕД

Ауторски тим:
др Наташа Станковић Шошо
др Светлана Слијепчевић Бјеливук
др Бошко Сувајџић

6. РАЗРЕД

Ауторски тим:
др Наташа Станковић Шошо
др Светлана Слијепчевић Бјеливук
др Бошко Сувајџић

7. РАЗРЕД

Ауторски тим:
др Наташа Станковић Шошо
др Светлана Слијепчевић Бјеливук
др Бошко Сувајџић

8. РАЗРЕД

НОВО!

Ауторски тим:
др Наташа Станковић Шошо
др Светлана Слијепчевић Бјеливук
др Бошко Сувајџић

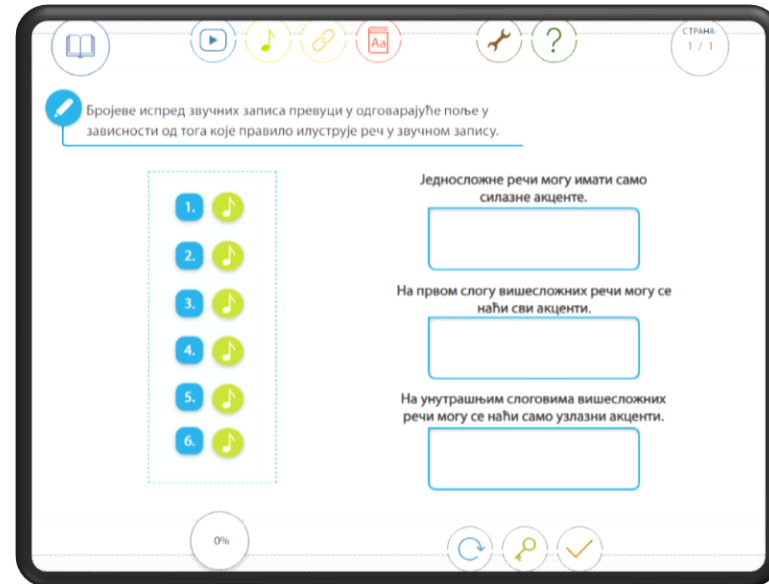

У КОМПЛЕТУ ЗА УЧЕНИКЕ

Уџбенички комплет

Дигитални уџбеник И БЕЗ ИНТЕРНЕТА!

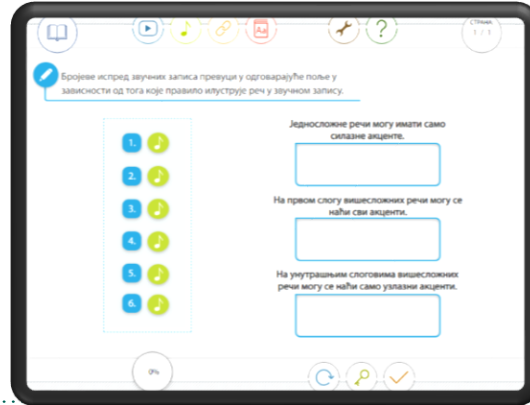
567 мултимедијалних
садржаја

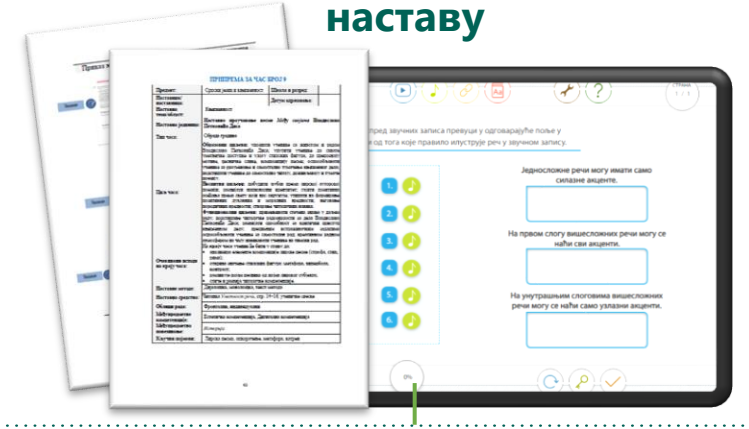
Бесплатни примерак уџбеника

Дигитални уџбеник

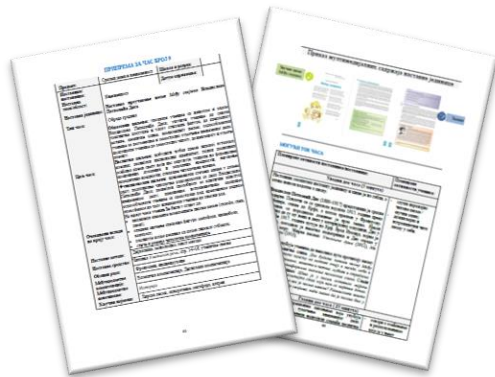

Прилагођени месечни планови и готови материјали за онлајн наставу

У КОМПЛЕТУ ЗА НАСТАВНИКЕ

Приручник са дневним припремама

Одштампани тестови

Образовна академија

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

5 СТВАРИ КОЈЕ **ВОЛЕ** НАСТАВНИЦИ У ЧИТАНЦИ

- Разноврсна **питања** која прате књижевне текстове и постепено се усложњавају
- Објашњења мање познатих речи, **приче о речима** и њиховом настанку
- Задатке у рубрици **Откривамо** који подстичу радозналост и креативност ученика
- Поље **Занимљивост** где се налазе одломци из информативних и популарних текстова
- Могућност интересантног обнављања знања у одељку **Покажи шта знаш**

1 Различита питања и приче о речима

У рубрици **Причамо о речима** откривамо занимљиве приче о настанку речи, њиховом значењу и употреби.

Иде соко, води соколицу;
Благо мајци – златна су јој крила.

Извор: *Српска народна лирика*, приредила Нада Милошевић Ђорђевић, Завод за уџбенике и наставна средства, 1999, стр. 80.

Лијепо л' је низ поље гледати
Жуту дуњу међу листовима
И снажицу међу ђеверима!
Ђевер снахи ријеч говораше:
„О снажице, питома ружице,
Ил' си расла бора гледајући,
Ил' на мога брата чекајући?“
Снаха њему тихо одговара:
„Н'јесам расла бора гледајући,
Већ твојега брата чекајући!“

Извор: *Српска народна лирика*, приредила Нада Милошевић Ђорђевић, Завод за уџбенике и наставна средства, 1999, стр. 72.

РАД НА ТЕКСТУ

1. Какав је савет добио Павле од своје сестре? Које врлине треба да красе његову невесту? Одреди колико у песми *Кад се исџроси дјевојка* сваки стих има слогова. Како се назива такав стих?
2. Издвој основна осећања у песми *Кад се надају сваштовима код дјевојачке куће*. Чему се девојка нада? Запази како је брат ословљава. На који начин се исказују његова осећања? Шта мислиш, зашто се о љубави не говори отворено (непосредно) у сватовским народним песмама?

РАД НА ТЕКСТУ

1. Какав је савет добио Павле од своје сестре? Које врлине треба да красе његову невесту? Одреди колико у песми *Кад се исџроси дјевојка* сваки стих има слогова. Како се назива такав стих?

2. Издвој основна осећања у песми *Кад се надају сваштовима код дјевојачке куће*. Чему се девојка нада? Запази како је брат ословљава. На који начин се исказују његова осећања? Шта мислиш, зашто се о љубави не говори отворено (непосредно) у сватовским народним песмама?

Масоница

„Погача изломљена и посута медом, што се даде сватовима кад доведу дјевојку; потом пустосвати иду сваки својој кући.“

(Вук Стефановић Караџић, *Српски рјечник*, Издавачки центар Матице српске, Нови Сад, 2012, стр. 249)

ПРИЧАМО О РЕЧИМА

Масоница

„Погача изломљена и посута медом, што се даде сватовима кад доведу дјевојку; потом пустосвати иду сваки својој кући.“

(Вук Стефановић Караџић, *Српски рјечник*, Издавачки центар Матице српске, Нови Сад, 2012, стр. 249)

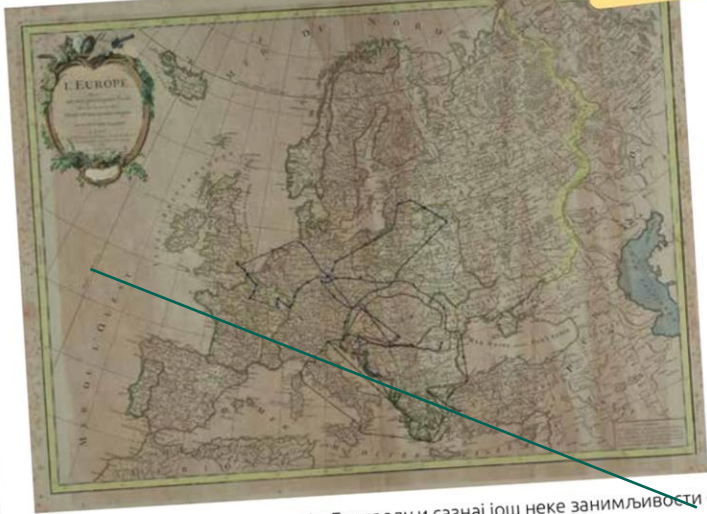
ПРИЧАМО О РЕЧИМА

2 Занимљивости и открића

ОТКРИВАМО

Посети Вуков и Доситејев музеј у Београду и сазнај још неке занимљивости о животу и раду нашег великог просветитеља. Потражи на карти Доситејевих путовања која је све места и земље наш велики просветитељ посетио у потрази за знањем. Испричај шта си открио/-ла.

Задаци из рубрике **Откривамо** подстичу ученике да истражују књижевне проблеме и упознају загонетне уметничке светове.

ЗАНИМЉИВОСТ

„Аутобиографија је централно дело Доситејевог опуса. У њој су Доситејев живот и карактер у средишту интересовања. Али аутобиографија, као што је речено, није сама себи циљ. Доситеј није испричао своју историју просто зато да би је сачувао од заборава, него због других, много важнијих разлога који су тесно повезани са главном тенденцијом његовог програма. Он је у свом животу прешао пут који би могао да буде пут сваког младог човека који тражи своју истину и своје место у животу. Пут од заблуде до истине. Стога је он своје „случаје“ схватио као примере који ће, заједно са низом других примера узетих из живота нашег савременог друштва, послужити као илустрација и потврда његовог учења. Он се користи својим доживљајима да би поводом њих пролагирао свој програм. Полазећи од заблуда и странпутица своје младости, он говори о свему ономе што је код његових читалаца стајало на путу реализацији тог програма, о старим обичајима и веровањима која оживљају дух човека.

(Јован Деретић, *Поешика Ђросвећивања: књижевности и наука у делу Доситеја Обрадовића*, Књижевне новине, Београд, 1989, стр. 52–53)

ОТКРИВАМО

Посети Вуков и Доситејев музеј у Београду и сазнај још неке занимљивости о животу и раду нашег великог просветитеља. Потражи на карти Доситејевих путовања која је све места и земље наш велики просветитељ посетио у потрази за знањем. Испричај шта си открио/-ла.

аутобиографија, просветитељство, морал, поука, разум, врлина

У пољу **Занимљивост** налазе се интересантни информативни и популарни текстови.

ЗАНИМЉИВОСТ

„Аутобиографија је централно дело Доситејевог опуса. У њој су Доситејев живот и карактер у средишту интересовања. Али аутобиографија, као што је речено, није сама себи циљ. Доситеј није испричао своју историју просто зато да би је сачувао од заборава, него због других, много важнијих разлога који су тесно повезани са главном тенденцијом његовог програма. Он је у свом животу прешао пут који би могао да буде пут сваког младог човека који тражи своју истину и своје место у животу. Пут од заблуде до истине. Стога је он своје „случаје“ схватио као примере који ће, заједно са низом других примера узетих из живота нашег савременог друштва, послужити као илустрација и потврда његовог учења. Он се користи својим доживљајима да би поводом њих пролагирао свој програм. Полазећи од заблуда и странпутица своје младости, он говори о свему ономе што је код његових читалаца стајало на путу реализацији тог програма, о старим обичајима и веровањима која оживљају дух човека.

(Јован Деретић, *Поешика Ђросвећивања: књижевности и наука у делу Доситеја Обрадовића*, Књижевне новине, Београд, 1989, стр. 52–53)

3 Покази шта знаш

ПОКАЖИ ШТА ЗНАШ

Ево прилике да решавајући задатке покажеш шта знаш.

1. Попуни табелу. (6)

Књижевно дело	Књижевни род	Књижевна врста
Сеобе, М. Црњански		
Месечев сјај, М. Цветајева		
Пролећње њесме, Д. Максимовић		

2. Повежи линијом ликове са књижевним делима у којима се појављују: (5)

а) Дафина	Галеб Џонајџан Ливингстон, Р. Бах
б) Милица	Женидба Милица Барјакџара
в) Нађа	Сеобе, М. Црњански
г) Љепосава	Роман о Лондону, М. Црњански
д) Саливен	Српска девојка

3. Напиши називе стилских фигура које откриваш у наведеним примерима. (8)

а) „Ај, дошла Дрина од брега до брега,
Да л' од кише ил' од бела снега?
Ни од кише, ни од бела снега,
Но од суза млади девојака.”
(Народна песма)

б) „Ни би снахе, ни од снахе гласа,
Веће мајка кука од жалости,
Кука тужна како кукавица,
А преврће како ластавица,
И кукаће до суђена дана.”
(Народна песма *Женидба Милица Барјакџара*)

в) „Благо мене и до Бога мога!
Благо мене, ето сина мога!”
(Народна песма *Женидба Милица Барјакџара*)

203

Решавајући задатке у рубрици **Покази шта знаш**, ученици на креативан начин обнављају и самостално процењују своја знања.

1. Попуни табелу.

Књижевно дело	Књижевни род	Књижевна врста
Сеобе, М. Црњански		
Месечев сјај, М. Цветајева		
Пролећње њесме, Д. Максимовић		

3. Напиши називе стилских фигура које откриваш у наведеним примерима. (8)

а) „Ај, дошла Дрина од брега до брега,
Да л' од кише ил' од бела снега?
Ни од кише, ни од бела снега,
Но од суза млади девојака.”

(Народна песма)

5 СТВАРИ КОЈЕ **ВОЛЕ** НАСТАВНИЦИ У ГРАМАТИЦИ

- Разноврсне **зadatке** који по врсти и тежини прате оне који се дају на завршном испиту
- Прегледне **табеле** и **дијалекатске карте**
- Рубрику **Пиши правилно**, која повезује садржаје из граматике и правописа
- Путоказ ка додатној настави у одељку **За љубитеље граматике**
- Прегледне **систематизације**

1 Разноврсни задаци

Разноврсни **задаци** по врсти и тежини прате оне који се дају на завршном испиту.

 2. Заокружи слово испред примера у ком је подвучена творбена основа речи:

- а) учитељица;
- б) учитељица;
- в) учитељица;
- г) учитељица.

Творбени начини

ДА СЕ ПОДСЕТИМО

Извођење (суфиксација)	Префиксација	Слагање	
		Срастање	Слагање са спојним вокалом
западни, зналац, бродски, писац	поцрвенети, уписати, сазнати, дознати	јаркоцрвен, чуваркућа	пароброд, северозапад, баснописац

- **1.** Управном цртом раздвој следеће речи на творбену основу и суфикс:
 - а) кућни;
 - б) земљаст;
 - в) лепушкаст.
- **2.** Заокружи слово испред примера у ком је подвучена творбена основа речи:
 - а) учитељица;
 - б) учитељица;
 - в) учитељица;
 - г) учитељица.
- **3.** Од датих глагола изведи именице мушког рода једине које значе вришиоца радње:
 - а) продавати: _____;
 - б) писати: _____;
 - в) предавати: _____.

ЗА ЉУБИТЕЉЕ ЈЕЗИЧКОГ БЛАГА

- 1.** У сваком низу прецртај ону реч која је настала другачијим начином грађења од осталих речи:
 - а) незапослен, несигуран, неспреман, недоказан;
 - б) ловац, писац, творац, колац, борац;
 - в) тамноплав, многопоштован, северозападни.

 просте речи, творенице, сложенице, творбена основа, суфикс, префикс, корен, породица речи, творбени начини, префиксација, извођење, слагање

Одељак **За љубитеље језичког блага** путоказ је ка додатној настави.

ЗА ЉУБИТЕЉЕ ЈЕЗИЧКОГ БЛАГА

- 1.** У сваком низу прецртај ону реч која је настала другачијим начином грађења од осталих речи:
 - а) незапослен, несигуран, неспреман, недоказан;
 - б) ловац, писац, творац, колац, борац;
 - в) тамноплав, многопоштован, северозападни.

2 Пиши правилно и на дијалекту

Дијалекатске карте помажу ученицима да разумеју регионално раслојавање језика.

ЕКАВСКИ ИЗГОВОР

Сви говори екавског изговора имају као заједничку особину вокал е на месту старог гласа јат (ћ). Подела екавских дијалеката штокавског наречја заснована је на акценатском систему и стању делације. Разликују се:

1. шумадијско-војвођански дијалекат,
2. косовско-ресавски дијалекат,
3. призренско-тимочки дијалекат.

Шумадијско-војвођански дијалекат

ОБРАТИ ПАЖЊУ

Врло често се термин дијалекат употребљава у значењу *јовар*.

РАЗГОВАРАМО

1. Прочитај текст о удаји на шумадијско-војвођанском дијалекту, који су забележили аутори студије *Банајски јовари шумадијско-војвођанског дијалекта* (Павле Ивић, Жарко Бошњковић и Гордана Драгин).

О постаценатским дужинама види више на 138. стр. овог уџбеника!

И омако и омако

Било је и омако и омако, ама и сја. Моју су сестру, близу на кола и утрабу. Ја ћу вам за мене капати. Сајвар је дошло и пиће миса ома. Мој сајвар оде петнајст форинти настал и добије петнајст форинти. Купимо јастуке и омако добуду с ема за мене, дајте ома, има сајваре и омако ја па не добуду. Ја сам за усрпани поје дома. И ема је била јовар, ема сам се венчао. Ја гласом о мени. А глас су правиле својоје велке.

Беога, 4. октобар 1948. Мила Вечански, тада око 65 год.

- а) Шта ти уочаваш као особености шумадијско-војвођанског дијалекта?
- б) Какав је акценатски систем?

Најважније особине су следеће:

- ✓ Спроведена је доследна екавска замена јата.
- ✓ У свим говорима јавља се нова акценација, која подразумева четвороакценатски систем, али и постаценатске дужине, које лако ишчежавају.
- ✓ У свим говорима јавља се **сажимање вокала** у неакцентованом слогу код радног глаголског придева: **ао > ђ** (*читђ, имђ*). Фрикатив **х** се губи у већини положаја и у већини говора у потпуности

(*леб, ладан, реко*), а понегде се замењује са **к** (*ваздук, плек*). Укључивање гласа **х** у систем је појава новијег порекла, настала под утицајем школе и медија. Глас **ф** је стабилнији, али се негде замењује са **в** (*вешер, вабрика*).

✓ Морфолошке особине шумадијско-војвођанског дијалекта углавном се подударају са књижевним стандардним особинама, уз неколико карактеристичних одступања. Седмочлани падежни систем са **синкретизмом** множинских падежа је заступљен свуда. Нестајање **импрефекта** је најкрупнија морфолошка карактеристика овог говорног типа. **Плусквамперфекат** се ретко употребљава, као и **аорист**. **Потенцијал** гради све облике са **би** (*ми би дошли*).

синкретизам – појава истог облика у различитим падежима; синкретизам множинских падежа подразумева једнакост у облику датива, инструментала и локатива; овај синкретизам карактеристичан је за стандардни језик.

Генитивни знак

Знак дужине над словом којим се означава самогласник обележава да се тај самогласник изговара као дуг. Пише се у следећим случајевима:

- да се обележи дуги вокал који је настао сажицањем двају вокала; *кђ* (од као), *мисђ* (од мисао)

да се обележи наставак генитива множине свих именица када се он поклапа гласовно са неким падежом у јединици, а контекст није довољан да отклони недоумицу.

- школа без наставникђ (= без више наставника)
- школа без наставника (= без једног наставника)

Данас нема наставника. Разболео се.

Данас нема наставникђ. Изгледа да су решили да побегну из школе.

ПИШИ ПРАВИЛНО

У рубрици **Пиши правилно** ученици обнављају правописна правила и стичу нова знања.

3 Прегледне систематизације

Понови шта си све научио/-ла у овом поглављу.

СИСТЕМАТИЗАЦИЈА

Захарија Орфелин

Јован Рајић

	Захарија Орфелин	Јован Рајић	Гаврил Стефановић Венцловић	Доситеј Обрадовић
Рускословенски језик	<i>Горесџни ѿлач</i> (1761)	<i>Собраније Цвеџник</i> (1802)		
Народни језик	<i>Плач Србији Искусни ѿодрумар</i> (1762–1763)	<i>Бој змаја с орлови</i> (1789)	<i>Беседе</i>	
Славеносрпски језик	<i>Славеносербски маџазин</i> (1768)	<i>Исџорја разныхъ славенскихъ народовъ</i> (1768)		<i>Живоџ и ѿрикљученија</i> (1783) <i>Совјеџи здравоѿа разума</i> (1784) <i>Басне</i> (1789) <i>Писмо Хараламџију</i> (1783)

Манастир Рача

Доситеј Обрадовић

91

Систематизације на крају области подсећају ученике на најважније појмове и помажу им да сагледају целину научног градива.

	Захарија Орфелин	Јован Рајић	Гаврил Стефановић Венцловић	Доситеј Обрадовић
Рускословенски језик	<i>Горесџни ѿлач</i> (1761)	<i>Собраније Цвеџник</i> (1802)		
Народни језик	<i>Плач Србији Искусни ѿодрумар</i> (1762–1763)	<i>Бој змаја с орлови</i> (1789)	<i>Беседе</i>	
Славеносрпски језик	<i>Славеносербски маџазин</i> (1768)	<i>Исџорја разныхъ славенскихъ народовъ</i> (1768)		<i>Живоџ и ѿрикљученија</i> (1783) <i>Совјеџи здравоѿа разума</i> (1784) <i>Басне</i> (1789) <i>Писмо Хараламџију</i> (1783)

4 СТВАРИ КОЈЕ **ВОЛЕ** НАСТАВНИЦИ У РАДНОЈ СВЕСЦИ

- **Интегрисаност наставе** језика и књижевности
- Креативне **задатке** који омогућавају самостално учење
- **Разнолике текстове** из популарне књижевне и научне литературе и новинске чланке
- Могућност ученичке **самоевалуације**

Интегрисаност наставе језика и књижевности

нерадни – лењ човек
софра – сто, трпеза
вас – саа, цео
шткрљати – брзо расти, напредовати

упокојити се – умрети, смирити се, стећи мир,
спас
преставити се – умрети

1. Запази како започиње народна приповетка *Усуг*. За коју усмену прозну врсту је карактеристичан овакав почетак?

2. Шта сазнајеш о два брата у уводу приповетке? Како су мотивисани напредак и бољитак у кућним пословима једнога од њих, у односу на назадовање другог брата?

КА ДИЈАЛЕКТИМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

ДИЈАЛЕКТИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

1. Дијалекти српског језика ијекавског изговора јесу:

- а) косовско-ресавски дијалекат; б) источнохерцеговачки дијалекат;
в) зетско-рашки дијалекат; г) призренско-тимочки дијалекат.

Заокружи слова испред тачних одговора.

2. Основицу српског стандардног (књижевног) језика чине два дијалекта. Подвуци их.

- косовско-ресавски дијалекат источнохерцеговачки дијалекат
шумадијско-војвођански дијалекат призренско-тимочки дијалекат

3. На линији напиши ком дијалекту припадају следећи градови:

- а) Нови Сад: _____;
б) Сомбор: _____;
в) Јагодина: _____;
г) Ниш: _____;
д) Бор: _____

Креативни, јасно формулисани **задачи** из граматике и књижевности омогућавају самостално учење.

3. На линији напиши ком дијалекту припадају следећи градови:

- а) Нови Сад: _____;
б) Сомбор: _____;
в) Јагодина: _____;
г) Ниш: _____;
д) Бор: _____

Дигитална читанка као подстицај за откривање и сазнавање

Помажу самосталан рад ученика.

ПРИМАМО О РЕЧИМА

Одредили је реч у речнику која се значење дефинише. Може да значи и бити обавеза или смерница.

Лексикон је књига у којој су алфавитски редом поређани и португалени породици, анимисти, догађаји из разних области науке, делатности, значајности, мисли и др. Лексикон је врста енциклопедије, обично мисли и специјализоване.

ЗАНИМЛИВОСТ

Класични речник је роман Лексикон, који је написан и објављен 1904. године. Настао је пре рибња компјутерског романа, али, као је изостави Роберт Курц (1986), књижевније припадатељности истраживачки књижевније књижевности истраживачки књижевности виртуелног простора. Овај виртуелни роман ствара је велику славу и преведен је на све значајне светске језике.

РАЗГОВАРАМО

Прочитај наведеног разговора о значајности речника, персија и књижевности и припреми се да сарађујеш својим истраживачким тимом.

„Чујем се човека који је прочитао само једну књигу.“
Томас Ајдисон

„И рекох им да их не цепају, јер многе књиге нису опасне, опасна је само једна; и рекох им да их не цепају, јер читање многих књига доводи до мудрости, а читање једне до незнања наоружаног махитношћу и мржњом.“
Данило Киш

ОТКРИВАМО

Читајући историјске изворе сазнај ко су били Казари и потом упоређи своје сазнање са одређеним о њима у цртању. Данило Киш и Роберт Курц књижевније речника Методије Методијевић у Тополу и Методијевић на основу овог текста о њима.

Казари, Методијевић, књижевније и историјски рад, роман-лексијон, знања, историјски

Милорад Павић
Роман као држава
(избор)

Ево је прости текст у којем се на занимљив и оригиналан начин расправља о неким актуелним животним, научним, уметничким или књижевним питањима. Прочитај наведено дело Милорада Павића и отвори занимљива размишљања о стварима и њиховим значајима.

Кратка историја читања

Одавно знам јаву да на неким сајту књиге углавном на слободу који би гласно „Кратка историја читања“. Покушај да књиге како замислиш такву књигу? Једном приликом био је у Тек Авику израелски новинар поставио следеће питање: „У каквој књизи срећемо три Јавола – хришћанског, Јеврејског и исламског? Где је у каквој књизи Бог?“ Ја сам одговорно да је сама књига Бог Наравно, не она о којој смо тада у Тек Авику разговарали, него она Књига с великим поштом слободу. Почетак књиге „Кратка историја читања“ може, дакле, да гласи: „У почетку беше реч. И реч беше у Богу“. Друго и поново, наредна година, ту реч човечанство је учило да сречи. Из звезданог неба, из лета птица, из боја цвећа, са каменних плоча. А онда је узурпирало мошћем у виду жртве или слике – зајироглифима, очигледно да ће Бог то можда да прочита и разуме постоје. Затим су писане књиге као унутрашња за мртве на миловоном путу у вечност, издавани су свети језици, различита је света реченица од ове профана и тако су почели да се шире записи закона, попуца и молитва. Све се све књиге нису прочитати зависе од руке. По стаблима, на телу човека или живи, по каменним праговица, на тронцима, по зраковима, изданима, по надгробним каменцима, по ливницама и саваљацима, урљанима светљанима, по прстима; по надгробницима, чапцима и носовима, по штаповима, вичањима, стенима, стубовима, столонима, у столцима, анђелима, по престолима, штитовима, по умованицима и куцањима, у тисковима, правој записи и одбије, на стању чуда, на храмовима позорних сајдишта и по заставима, у тамњенима, на копчама и под окоцима, на алатницима и под бизицама, на чељаницама и пошача, у котловима, на авионима, под чинијана.

Да ли си погледао моје закључке у есеју?

Погледао јесам, ал' видео нисам, ал' есеја, видео сам све саме хијероглифе.

Погледај анимирани филм о открићу писма.

Олакшавају интеграцију знања из различитих наставних предмета и из различитих области унутар истог предмета.

Покушај да откријеш на које би дело Реја Бредберија најбоље могао указати цитат Данила Киша. Своје закључке провери кликом на иконицу **Провера**.

ОТКРИВАМО

„И рекох им да их не цепају, јер многе књиге нису опасне, опасна је само једна; и рекох им да их не цепају, јер читање многих књига доводи до мудрости, а читање једне до незнања наоружаног махитношћу и мржњом.“
Данило Киш

Провера

Реј Бредбери

За квалитетну реализацију часа у свим околностима

Дигитална граматика у сврху активног учења

Омогућавају да се кроз пробе и грешке дође до **дубљег** разумевања садржаја.

Подржавају различите стилове учења.

4) Како ми каже: Или да те дам! Све су то мала Писац и Лилија, Корина Сабоз, Своје злату тата, Лован Јовановић Змај, Ђурић

Имена народа су различита, али се могу везати за нешто једно!

Или да те дам! Све су то мала Писац и Лилија, Корина Сабоз, Своје злату тата, Лован Јовановић Змај, Ђурић

Именице у српском језику имају три граматичке категорије:

1. граматички род;
2. граматички број;
3. падеж.

Грамматички род именица је непроменљива категорија. Именица је увек истог рода: мушког, женског или средњег.

ОБРАТИ ПАЖЊУ

Грамматички род именица не означава увек и пол одређеног бића. Именица као што су аларм, авион означавају особу мушког пола и уз њих могу припасти као уз именице мушког рода (авион, аларм, човек). Мајутим, авионима се на -и и мењају се као именице женског рода (авионска жена, алармска жена итд.), па је зато важно да додас припадате провесни род. Именице попут љубавица, браћуница, књижица означавају особу и мушког и женског пола и уз њих се могу јавити припадци и у мушком и у женском роду (љубавица, браћуница, књижица). Све именице се, такође, авионима на -и и мењају се као именице женског рода на -и (љубавица, браћуница, књижица итд.), па за њих важи да су женског рода.

Грамматички број именица је особина којом се разликују број поменутих бића, предмета или појава. Број је непроменљива категорија именица.

ОБРАТИ ПАЖЊУ

Постоје именице које означавају јединствене предмете састављене од најмање два дела (сонетине, мокаш, мажи, јула, дула). Такве именице имају само облик јединственог и називано се плурализирану. Јединственице имају само облик јединственог и називано се плурализирану. Сингуларна и плурална имена су и власити именица!

2. Одреди род и број следећих именица.

а) војте	Род:	Број:
б) шопе	Род:	Број:
в) терације	Род:	Број:
г) сине	Род:	Број:
д) боља	Род:	Број:

ПРИЧАМО О РЕЧИМА

Реч Терације је позајмица из турског језика и спада у именице плурализиране тј. оне које имају само облик множине. Према Речнику српског језика Матице српске, означава руну вагу од два теса, а у омонимички једно значење и дво Београда. Некада је већина тешко уградити метафоричку именица само постојећи јединственица, потребни су и историји. Можемо 1903. године у делу Србије за рачунају српске Давидовићеве да има Терације полове од кула за воду, који су се у турско време налазили у том делу града. Било их је три и све заједно су Турци звали „Терације за воду“. Једини Петар Скен у Етимолошком речнику српског језика под одређеним Давидовићеве значење: „немају је и воду раковима ичине до раковима и раковима и као се воду ракова. Али, пошто наведена значења не потврђују на турској речници, на једно значење једно слободно тумачење – три полове и две, постављене на удаљености од именског степена некро, могле су својим изгледом подсетити на велике терације, па би имао овог дела града могло настати метафоричком асоцијацијом по облик.“

Бориса Тошин, „Терације“, „Лексикон српског језика“

У именице речи брзи се деклинацијом означавају ПРАЗНА, ЗАКРЕПЕ и ПРОБЛЕМ.

Падеж је различити облик именице речи и служи за означавање разних односа између речи у реченици. Промена речи во вадежна назива се деклинација.

ДА СЕ ПОДСЕТИМО

Грамматичка основа именице речи (именица, подела, заменица и неки бројеви) добија се одређеним падежом наставка у тинитиву јединственог.

Номинатив јединственог: прича	Номинатив јединственог: град	Номинатив јединственог: село
Генитив јединственог: приче	Генитив јединственог: града	Генитив јединственог: села

Непроменљиви дво речни називи се ГРАМАТИЧКА ОСНОВА, а дво речни који се мењају назива се НАСТАВАК. ЗА ОБЛИК (ГРАМАТИЧКИ НАСТАВАК). За речи које се мењају по падежним наставкама за облик назива се ПАДЕЖНИ НАСТАВАК.

Припрема за завршни испит

Прочитај уПУТСТВО и провери своје знање на платформи Завршни испит.

УПУТСТВО

Основни ниво	1756
Средњи ниво	1757
Напредни ниво	1758

Разбијај редом коцке леда како би открио загонетни појам. Решење упиши у празно поље.

Решење

Упућују на **додатне** едукативне изворе.

**100% ПОДДРШКЕ
НАСТАВНИКУ**

Бесплатни примерак уџбеничког комплекта

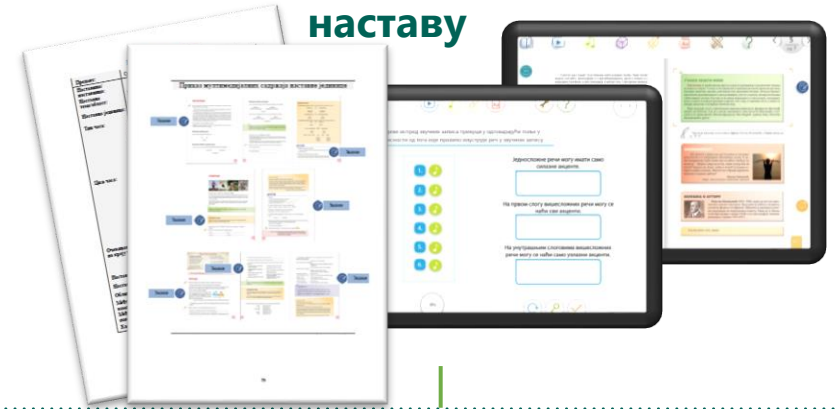
или

Дигитални уџбеник

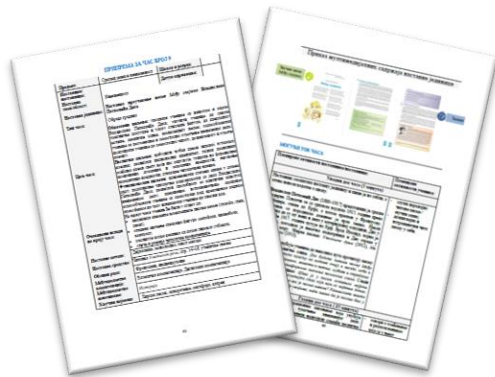

Прилагођени месечни планови и готови материјали за онлајн наставу

У КОМПЛЕТУ ЗА НАСТАВНИКЕ

Приручник са дневним припремама

Одштампани тестови

Образовна академија

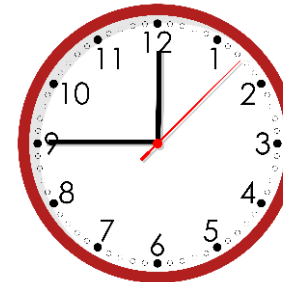
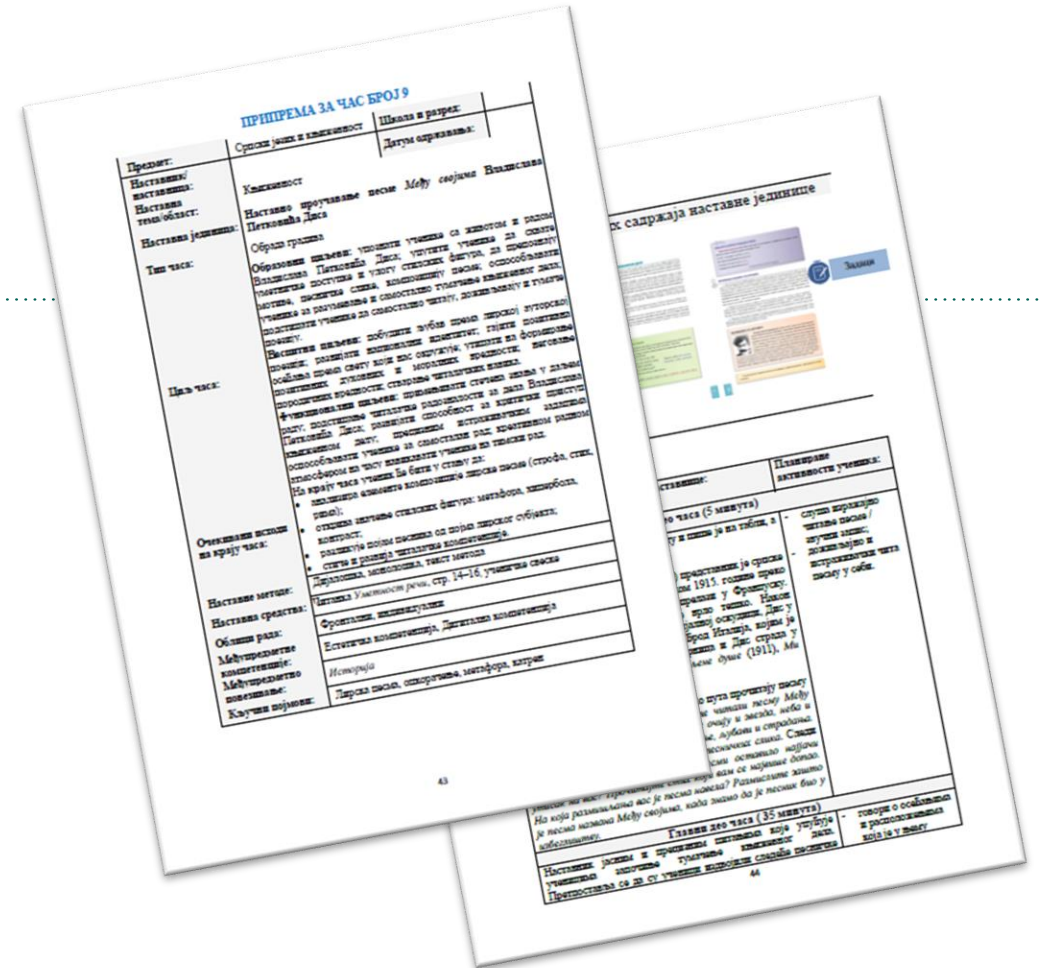
**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

МАЊЕ ВРЕМЕНА ЗА ПРИПРЕМУ ЧАСОВА

- **Детаљна упутства** за сваки час са јасно наглашеним исходима
- Предлози годишњег плана рада, **месечних планова** и дневних припрема
- За **квалитетне часове**, уз изузетно лаку примену у пракси
- **Додатни материјали** (радни листићи, креативне радионице, игре...)
- Прилагођени планови и готови материјали **за онлајн наставу**

**Дневне припреме
воде кроз ток часа из
минута у минут**

ТЕСТОВИ

- 8 тестова у 4 различите групе (по разреду) садрже задатке у 3 нивоа сложености
- Питања су у **функцији провере остварености исхода** из одређеног градива
- Одштампани за **све ученике** у одељењу

ДА ЛИ РАД НАСТАВНИКА МОЖЕ БИТИ ЛАКШИ?

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

Да, може – **Образовна академија** ће вам показати како!

У школској 2019/20. започели смо са
БЕСПЛАТНИМ АКРЕДИТОВАНИМ ПРОГРАМОМ ЕДУКАЦИЈЕ.
Претходне године он је био још садржајнији,
а после изузетних утисака учесника, одлучили смо да ове
године проширимо програм **ВЕБИНАРИМА ЗА РОДИТЕЉЕ.**

ОБРАЗОВНА АКАДЕМИЈА 2021/22.

Више о програму на: www.klett.rs/akademija

**БУДИТЕ И ВИ УЧЕСНИК
НАШИХ ВЕБИНАРА!**

Придружите се задовољним
полазницима нашег
програма едукације.

ПРИЈАВИТЕ СЕ!

ОБРАЗОВНА АКАДЕМИЈА 2021/22.

- 1. ОНЛАЈН ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ УЏБЕНИКА И ВЕБИНАРИ ОПШТЕГ ТИПА**
Будите информисани о садржају нових уџбеника и актуелностима из наставне праксе.
- 2. АКРЕДИТОВАНИ ОНЛАЈН СТРУЧНИ СКУПОВИ ЗА НАСТАВНИКЕ**
Учинићемо све да вам уштедимо време и енергију, нудећи вам предавања врхунских стручњака на актуелне теме.
- 3. ВЕБИНАРИ ЗА РОДИТЕЉЕ**
Очекује вас прегршт вредних смерница за одгајање независног, самопоузданог и одговорног детета.

МНОШТВО
АКТИВНОСТИ
+ БОДОВИ
ЗА СТРУЧНО
УСАВРШАВАЊЕ

Образовна
академија
2020/21.
године

193

онлајн презентације
уџбеника и вебинара
општег типа

21

Акредитовани
вебинар

Укупно
72 296
учесника

1

ОНЛАЈН ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ УЏБЕНИКА

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

Најлакши начин да се упознате са садржајем нових уџбеника!

Вебинарима присуствујете **из удобности свог дома**, а од аутора или уредника ћете сазнати све информације о новим издањима које вас интересују.

ПРВИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР–ДЕЦЕМБАР 2021.

ДРУГИ ТЕРМИН: ФЕБРУАР–МАРТ 2022.

**ТЕРМИНИ ЋЕ
БЛАГОВРЕМЕНО
БИТИ ОБЈАВЉЕНИ
НА:
www.logos-edu.rs**

потврда и бодови за интерно усавршавање

2

АКРЕДИТОВАНИ ОНЛАЈН СТРУЧНИ СКУПОВИ

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

Актуелне теме и врхунски стручњаци!

Посебна погодност за све наставнике и наставнице који користе издања Групе Klett Србија.

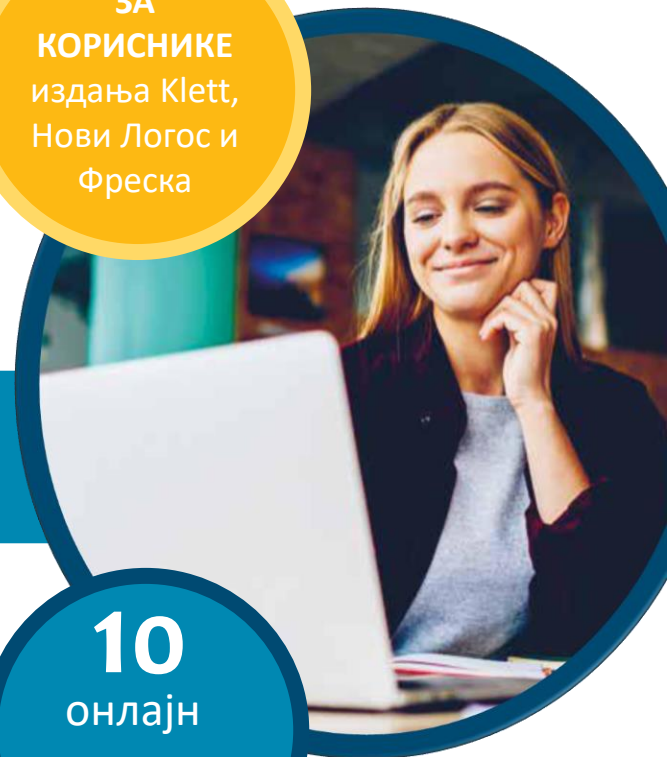

1 бод за стручно усавршавање

Укупно **10 бодова** за стручно усавршавање.

**ЗА
КОРИСНИКЕ**
издања Klett,
Нови Логос и
Фреска

10
онлајн
стручних
скупова

ПРЕДАВАЧИ НА АКРЕДИТОВАНИМ СКУПОВИМА

НЕ ПРОПУСТИТЕ НАШЕ СЈАЈНЕ ПРЕДАВАЧЕ!

Урош Петровић
Књижевник и
аутор концепта
„Загонетна
питања”

Др Ранко Рајовић
Предавач на
Педагошком
факултету у
Копру

Марко Стојановић
Глумац и пантомимичар,
председник Светске
организације
пантомимичара

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

И ДРУГИ
ПРИЗНАТИ
СТРУЧЊАЦИ...

10 АКРЕДИТОВАНИХ ТЕМА У 2021/22.

Тема	Термин
1. Авантура ума на школском часу	НОВЕМБАР 2021.
2. Образовне неуронауке у школи – пут од науке до праксе	ДЕЦЕМБАР 2021.
3. Педагошка документација: свеска праћења развоја и напредовања ученика	ДЕЦЕМБАР 2021.
4. Формативно оцењивање: методе, технике и инструменти	ФЕБРУАР 2022.
5. Комуникацијске вештине у школској арени	ФЕБРУАР 2022.
6. Дигитална настава – корак напред или назад?	МАРТ 2022.
7. Знати своје границе је пола добре комуникације	МАРТ 2022.
8. Природне науке кроз НТЦ методологију	АПРИЛ 2022.
9. Мапа ума – начин да учење буде игра	МАЈ 2022.
10. Ко се боји медијске писмености још	МАЈ 2022.

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

Више о
програму на:
[www.klett.rs/
akademija](http://www.klett.rs/akademija)

3 ВЕБИНАРИ ЗА РОДИТЕЉЕ

**е-ОБРАЗОВНА
АКАДЕМИЈА**

Мање стреса,
бољи резултати

Пратите
распоред на:
[www.klett.rs/
akademija](http://www.klett.rs/akademija)

ПОГЛЕД НА РОДИТЕЉСТВО ИЗ УГЛА ПСИХОЛОГА

НОВО!

Тема	Термин
1. Бити добар родитељ	НОВЕМБАР 2021.
2. Како до сарадње са дететом	ДЕЦЕМБАР 2021.
3. Како одгајити емоционално писмено дете	ФЕБРУАР 2022.
4. Како одгајити самопоуздано дете	МАРТ 2022.

Јелена Марушић

Психолог и саветник за васпитање

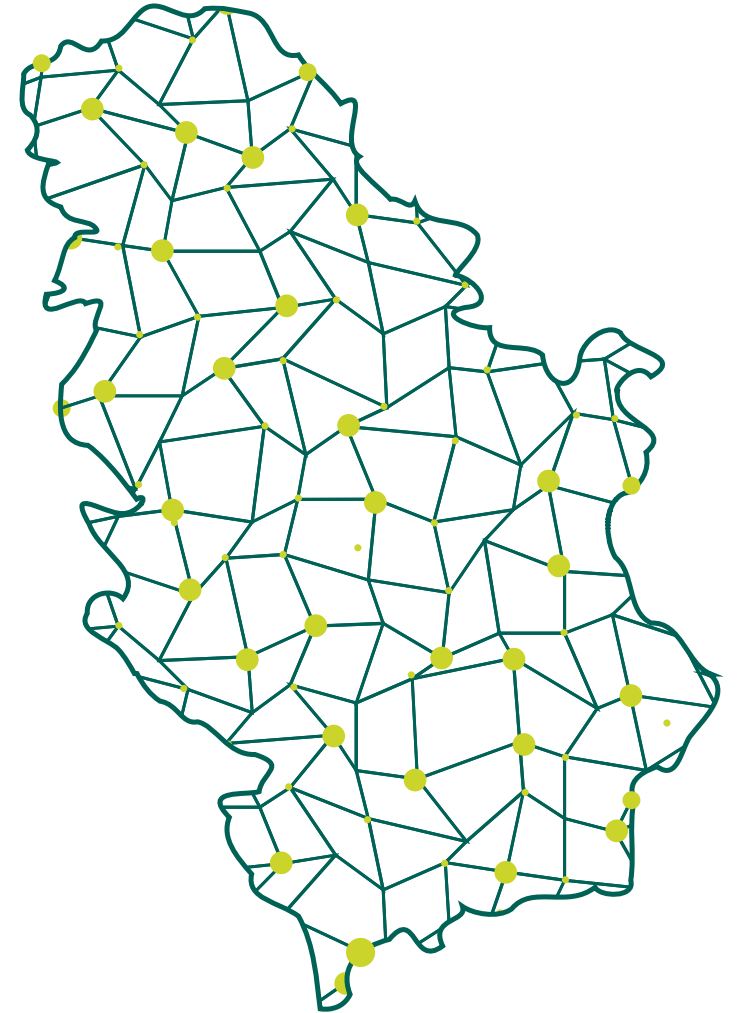
Гледајте вебинаре на *Youtube* каналу *Klett Beograd*

ПРВИ ИЗБОР НАСТАВНИКА У СРБИЈИ

98%

наставника који су
евалуирали
уџбенички комплет
изјаснили су се да би
користили издања
Групе Klett Србија

” МИШЉЕЊА НАСТАВНИКА

Драгана Вукосав, наставница српског језика и књижевности
ОШ „Војвода Мишић“, Београд

О ГРАМАТИЦИ „ДАР РЕЧИ“

„Рукопис је оригиналан и неупоредиво је богатији, садржајнији и квалитетнији у односу на претходна издања. Постоје новине, и то веома значајне (МАПЕ УМА). Сви задаци су веома интересантни и захтевају различите вештине у решавању.“

О ЧИТАНЦИ „ЧАРОЛИЈА СТВАРАЊА“

Јелена Трошић, наставница српског језика и књижевности
ОШ „Ђура Јакшић“, Београд

„Текстови у Читанци и разноврсни захтеви који их прате омогућавају ученицима да уживају у књижевности и анализирају уметничка дела. Доста пажње посвећено је личном уметничком доживљају текстова.“

A young girl with two braids, wearing a green denim jacket, is seen from behind with her right hand raised in a classroom setting. The background is blurred, showing other students and a green chalkboard. A large, semi-transparent green circle is overlaid on the right side of the image.

ВАШЕ МИШЉЕЊЕ?